

Arkiv: <arkivID><jplD> FE-140
JournalpostID:
Sakshandsamar:
Dato: 11.01.2023

Saksframlegg

Saksnr.	Utval	Møtedato
005/23	Ungdomsråd	06.02.2023
007/23	Eldreråd	06.02.2023
005/23	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	06.02.2023
009/23	Utval for oppvekst, kunnskap og kultur	07.02.2023
	Alver kommunestyre	

Kulturmiljøplan for Alver kommune 2024-2028 - Vedtak av planprogram

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret vedtar Planprogram for kulturmiljøplan for Alver kommune 2024-2028 slik det ligg føre.

Ungdomsråd 06.02.2023:

Handsaming:

UR- 005/23 Vedtak:

Alver ungdomsråd støttar kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak.

Samrøystes

Politisk handsaming

Saka skal til uttale i ungdomsrådet, eldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne. Saka skal til innstilling i utval for oppvekst, kunnskap og kultur. Saka skal avgjerast i kommunestyret.

Saka gjeld

Utval for oppvekst, kunnskap og kultur vedtok i møte 8. november 2022, sak 065/22, å varsle oppstart av arbeidet med kulturmiljøplan for Alver kommune 2024-2028 og å leggja planprogrammet ut på høyring med høyringsfrist 8. januar 2023. Denne saka gjeld endeleg vedtak av planprogrammet.

Bakgrunn

Kulturminneplan er bestilt i planstrategi for Alver kommune 2021- 2024, som vart vedtatt i kommunestyret 25. mars 2021 (sak 039/21). I Stortingsmelding 16 (2019–2020): Nye mål i kulturmiljøpolitikken — Engasjement, bærekraft og mangfold vart omgrepet kulturmiljø tatt i bruk som samlenemning på omgrepa kulturminne, kulturmiljø og landskap og vert brukt når feltet vert omtalt som heilskap. Som ei følgje av dette vil omgrepet kulturmiljøplan verta nytta i det følgjande.

Planstrategien seier at kulturmiljøplanen skal ha status som temaplan. For temaplanar er det ikkje krav om å følgja prosesskrava i plan- og bygningslova, men ved å følgja desse prosesskrava sikrar ein høve til brei deltaking og involvering i planprosessen. Det vert difor lagt opp til å følgja prosesskrava i plan- og bygningslova i planarbeidet, og i tråd med dette er det det utarbeidd framlegg til planprogram for kulturmiljøplanen.

Saksopplysningar

Planprogrammet gjer greie for bakgrunnen for planarbeidet, målsetjingar med planen, føremål, føringar for planarbeidet, aktuelle tema for planen, planprosess, medverknad og framdriftsplan. Det er lagt opp til at kulturmiljøplanen skal dekkja heile kommunen og alle tidsepokar, og at ein dermed i løpet av planprosessen også skal vurdera om bygningar eller andre objekt frå vår tid skal prioriterast i planen. Planen er avgrensa til å omhaldla faste, materielle kulturminne og samlingar. Immateriell kulturarv vert omhandla i Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv.

Vedtaket i utval for oppvekst, kunnskap og kultur om å varsle oppstart av planarbeid og å leggja framlegg til planprogram ut på høyring vart kunngjort i fellesannonse i lokalavisa 23. november og 14. desember, på kommunen si nettside, facebook-side og på facebook-sida Kulturminne i Alver. Det vart i tillegg sendt skriv til aktuelle offentlege høyringsinstansar, Alver kulturråd og Alver idrettsråd og lag og organisasjonar i kommunen.

Det kom i løpet av høyringsperioden inn ni innspel til utkast til planprogrammet. Desse er presenterte og vurderte i tabellen nedanfor.

Vurdering av innspel

Avsendar	Innspel	Vurdering
Roger Gjerstad	Innsendar er opptatt av at ein kulturmiljøplanen må vektleggja skapande aktivitet, kunst, kunstvitenskap og fornying.	Eit av måla i planprogrammet er å «skapa større interesse for kulturminne- og kulturmiljø». Innspelet er relevant for planen sitt tema 4. Strategiar og tiltak.
Kystverket	Kystverket peikar på at maritim verksemd, bruk av sjøen og sjøretta landareal til transport, næringsverksemd og fritidsbruk, alltid har vore ein naturleg del av vårt samfunn og kultur. Kysten vår har vore ei ferdselsåre frå dei tidlegaste tidene. Frå mellomalderen byrjar me å finna dei første kjente elementa i den maritime infrastrukturen. Kystverket si heimeside er eit godt utgangspunkt for informasjon til det vidare arbeidet. Kystverket la i 2009 fram ein landsverneplan for maritim infrastruktur. Landsverneplanen kan etter kystverket sitt syn vere eit godt dokument og sjå til høve med kommunen sitt arbeid med kulturmiljøplan. I planen er det informasjon om Lindås sjøsluser som er ei av to sjøsluser i Norge.	Landsverneplanen skal gåast gjennom i samband med planarbeidet. Innspelet vert tatt til etterretning.
Statens vegvesen	Den Trondhjemske postveg vart etablert som første hovudveg på Vestlandet i 1790- åra. Postvegen går gjennom Alver kommune frå Isdalstø i sør til Fonnebust i nordaust. Postvegen er eit nasjonalt kulturminne som har stått sentralt i postgangen mellom Bergen og Trondheim. Postvegen viser korleis ein bygde veg på denne tida og korleis han vart lagt iterrenget. Postvegen inngår i Statens vegvesen sin Nasjonal verneplan for vegar og vegrelaterte kulturminne. Gjennom Alver kommune er det i dag igjen mange flotte strekningar etter denne hovudvegen, med vegelement som bruer og klopper. Statens vegvesen som grunneigar ønskjer å ta vare på denne hovudvegen for komande generasjonar. Dei ber difor om at det i arealdelen til kommuneplanen vert lagt inn ei omsynssone	Det er allereie omsynssone langs heile postvegen i kommuneplanen sin arealdel. Innspelet om omsynssone på 10 meter på begge sider av postvegen og forslag til føresegner vert vurdert i samband KPA.

	langs vegen på 10 meter på både sider av han. Føresegner: Den Trondhjemske postveg er eit kulturminne av nasjonal verdi. Det er difor lagt ei omsynssone i plankartet langs postvegen, med ei utstrekning på 10 meter frå kant av vegen på både sider. Det skal ikkje finne stad fysiske tiltak innanfor denne omsynssona. Dersom det likevel skulle vere tiltak ein ønskjer å realisere innanfor dette arealet, eller tiltak inærleiken av postvegen som kan få innverknad på han, så skal saka sendast over til Statens vegvesen og Vestland fylkeskommune for vurdering. Dette tilhøvet må sikrast i føresegnene. Statens vegvesen har utover dette ikkje vesentlege merknader til varsel om oppstart av planarbeid og høyring av framlegg til planprogram.	
Lindås sogelag	Lindås sogelag har den største gjenstandssamlinga i regionen. Dei peikar på at for å få full nytte av denne treng kommunen faste tiltak som kan fungera når eldsjeler er borte og nye generasjonar står framande for si eiga historie. Planprogrammet må difor ta for seg oppretting av eit lokalhistorisk museum, og tilsetjing av formidlingspersonale med kulturhistorisk og museumspedagogisk bakgrunn. I tillegg treng den store samlinga tilfredstillande magasin. Dette gjeld heile samlinga også båtane sogelaget har i Kraftlagsbygget i Alversund og i ishuset på Myksvoll. Samlinga treng å bli tatt hand om av fagfolk som har ressursar (tid, pengar og kunnskap) for å sikre gode oppbevaringsforhold. Det hadde vore ynskjeleg at museet og samlinga var lokalisert på ein lett tilgjengeleg plass, då særleg med tanke på skuleklassar og viktigheita av å læra å kjenna si historie. I tillegg vonar me at Sissel-Anny Hjelmtveit si samling av dampbåthistorie, bilhistorie og veghistorie med film og gjenstandar som ho har i museet «Gamle Seimstrand» i Seim, også kan få ein plass	Oppretting av lokalhistorisk museum og magasin er omtalt i kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv. Problemstillingane vil også verta handsama i denne planen.
Sissel Anny Hjelmtveit	1. Ynskjer at det tittelen Kyrkjer og prestegardar tar med gamle kyrkjegardar, gamle vegfar for prestar og kyrkjegjengarar. 2. I punktet Kommunikasjon og samferdsel vonar eg at gamle ferdsselsvegar kan presiserast og få meir verdi for kommunen og innbyggjarar enn dei får i dag, ved at utbyggjarar, grunneigarar og andre ikkje kan få øydeleggja eller stengja gamle ferdsselsvegar, der forfedrane våre gjekk. 3. Under siste punktet, Samlingar, vonar eg at samlinga av dampbåthistorie, bilhistorie og	1. Tittelen vert endra til Kyrkjer, kyrkjegardar og prestegardar. Kapitlet vil omhandla gamle kyrkjegardar, men og verneverdige gravminne på nyare kyrkjegardar. 2. Gamle ferdsselsårer skal kartleggjast i samband med planarbeidet, og det vil verta vurdert omsynssone for ein del av dei. 3. Museet «Gamle Seimstrand»

	veghistorie med film og gjenstandar som eg har i museet «Gamle Seimstrand» i Seim, også kan få ein plass.	skal omhandlast i planen.
Lindås bygdelag	1. Lindås bygdelag ynskjer at Lindåstunet (bygg og hageanlegg) skal få ein verneplan, og sikrast mot rivning og større endringar. Bygget og hageanlegget bør få vern som kulturminne og bevaringsverdig kulturmiljø, på lik linje med Den Trondhjemske postvei og Den indre farleia, i ny Kulturmiljøplan for Alver kommune. 2. Kulturmiljøplanen bør legge til rette for at det blir laget en strategi for å ta vare på de eldre kulturbygningene og miljøet, som hører til det opprinnelige senter i Lindåsbygden ved dampskipskaia i Spjeldneset 3. Bygdelaget ser det som svært viktig å få til en best mulig kulturmiljøplan for Lindåsbygden, og vi ønsker å være en aktiv og positiv medspiller i planprosessen. Vi ber derfor om å få med enrepresentant i referansegruppen	1. Lindåstunet ligg i omsynssone for bevaring av kulturmiljø (H570), men omsynssona har ikkje egne føresegner. Innspelet vert tatt med i samband med KPA. 2. Innspelet vert tatt til etterretning. 3. Postivt at Lindås bygdelag ynskjer å bidra i planprosessen. Bygdelag vert lagt til i referansegruppa.
Vestland fylkeskommune	1. Når det gjeld temainndelinga så bør ordet gardsbruk synleggjerast saman med jordbruket. Det kan vere at det også kan ha noko føre seg å ha ein temakategori for kulturlandskap samt ein temakategori for andre kulturmiljø, der sistnemnte tek opp i seg kulturmiljø som ikkje passar inn under dei andre temakategoriene. 2. Det ideelle hadde vore at ein ferdigstilt kulturmiljøplan låg til grunn før ferdigstilt KPA. Når løpet ikkje er lagt opp slik er det føremålstenleg at planarbeidet, slik det blir vist til i planprogrammet, vert delt i to fasar. Første fase går på å utarbeide forslag til omsynssoner for kulturmiljø H570 og føresegner til andre fase går på ferdigstilling av ein kulturmiljøplan med tematisk del og handlingsplan. Vi vil igjen understreke at det må settast av nok tid og ressursar til kunnskapsinnhenting, dokumentasjon og vurdering av kulturminne og kulturmiljø. Grundige prosessar vil gje meir føreseielege rammer for alle partar, samt redusere ressursbruken og konfliktpotensialet i framtidige planprosessar. Alver kommune har i tillegg til eit stort tal automatisk freda kulturminne, fleire kulturminne frå nyare tid avhøg verdi. Det er viktig å sørgje for at	1. Gardsbruk vert ein sentral del av dette temaet/kapitlet. Underkapittel vert Kulturminne i innmark, kulturminne i utmark, stølsdrift og husmannsplassar. Me vil vurdera å ta med kulturlandskap som eige kapittel eller underkapittel. Andre kulturminne er tatt inn som eige tema/kapittel. 2. Vert tatt til etterretning.

	omsynssone H570 blir utforma slik at sonen både kan ivareta samanhengar i kulturmiljøet, men og vere føremålstenleg i samfunnsutviklinga. I pressområde er det viktig at slike omsynssoner vert gjort operative både gjennom grenser og føresegner.	
Statsforvalteren i Vestland	1. Kulturmiljøplanen bør tydeleggjera verdiar og peika på områder der det er potensiell konflikt. Det er bra at planen skal foreslå viktige kulturmiljø og kulturminne som bør få omsynssone for kulturmiljø(H570) i kommuneplanen si arealdel (KPA), eller sikrast gjennom føresegn. Dette arbeidet skal vere ferdig seinast februar 2023, og er første fase i planarbeidet. Vi stiller spørsmål ved om kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å gjere ein god jobb med dette, så tidleg i prosessen med kulturmiljøplanen. 2. Vi er positiv til at jordbruk skal vere eit tema i planen. Vi legg til grunn at tradisjonelt landbruk og kulturlandskap vil inngå der.	1. Vert tatt til etterretning. Planforslaget til KPA skal, jamfør vedtak i kommunestyret 24. nov 2022, til 1. gangs politisk handsaming i oktober 2023, og dette gjer at ein får meir tid også til å utarbeida forslag til omsynssone for bevaring av kulturmiljø. 2. Namn på tema vert endra til landbruk. Tradisjonelt landbruk og kulturlandskap vil verta omhandla under dette temaet.
Alver kulturråd	Ingen merknader.	Tatt til orientering.

Kommunedirektøren si tilråding

Kommunedirektøren rår til at planprogrammet vert vedtatt slik det no ligg føre.

Vedlegg i saken:

18.01.2023	Planprogram kulturmiljøplan_til vedtak	1867656
20.01.2023	Uttale - Oppstart - framlegg til planprogram - Alver - kulturmiljøplan 2024 - 20028	1868812
20.01.2023	Kulturmiljøfagleg innspel - varsel om oppstart av planarbeid og høyring - framlegg til planprogram - Kulturmiljøplan - Alver kommune	1868813
20.01.2023	Lindås bygdelag - Innspill til ny Kulturmiljøplan for Alver	1868814
20.01.2023	Alver kommune høyringsutkast Kulturmiljøplanen	1868815
20.01.2023	Alver kommune høyringsutkast Kulturmiljøplanen	1868816
20.01.2023	Uttale til varsel om oppstart av planarbeid og høyring av framlegg til planprogram - Kulturmiljøplan - Alver kommune	1868817
20.01.2023	Fråsegn om oppstart av arbeid med kulturmiljøplan - Alver kommune - Vestland fylke	1868818
20.01.2023	Innspel planprogram	1868819
30.01.2023	Kulturmiljø uttale AK revidert	1873127